Hukuk Bölümü 2010/206 E. , 2011/75 K.

- 2247 SAYILI YASA'NIN 10. MADDESINDE ÖNGÖRÜLEN KOŞULLARI TAŞIMAYAN BAŞVURUNUN, AYNI YASANIN 27. MADDESI UYARINCA REDDİ GEREKTIĞI
  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 10

"İçtihat Metni"

Davacılar : 1- E.T..

2- Ş.T.

3- Ş.T.

4- M.T.

Vekilleri : Av. N.İ. – Av. F.B.

Davalılar : 1- Orman Genel Müdürlüğü

Vekili : Av. S.T.H.

2- Maliye Bakanlığı

3- Orman Bakanlığı

4- Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü

O L A Y : Davacılar, Yalova İli, Çınarcık İlçesi, Kamburdere Mevkii 204 parselde tapuya kayıtlı taşınmazın müşterek malikleri iken, taşınmazın kesinleşmiş orman sınırları içerisinde bulunması nedeniyle, Yalova 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 18.7.2007 gün ve E:2006/178, K:2007/216 sayılı kararı ile tapularının iptaline karar verilmiştir.

Davacılar vekilleri, 100.000,00 TL zararın tapu iptal kararının kesinleşme tarihinden itibaren faizleri ile birlikte tahsilde tekerrür olmamak üzere öncelikle Maliye Hazinesinden, davalı Bakanlık ile kurumlardan tahsiline karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmışlardır.

YALOVA 2. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ; 28.1.2009 gün ve E:2008/192, K2009/25 sayı ile, tapulama tespit tutanakları tapu kayıtları ile dosya içerisinde mevcut deliller bir bütün halinde değerlendirildiğinde, olayın gelişimi itibariyle davacıların gördüğünü iddia ettiği zararın Medeni Kanunun 1007. maddesinde açıklanan tapu sicilinin tutulmasından doğan bir zarar olmadığı, davanın davalı idarelerin ve kurumların hizmet kusurundan kaynaklandığı, hizmet kusurundan kaynaklanan uyuşmazlıklarda görevli mahkemenin Adli Yargı olmayıp İdari Yargı olduğu anlaşıldığından davacının davalılar hakkında açmış olduğu tazminat davasına ilişkin dava dilekçesinin yargı yönü bakımından görevli İdare Mahkemesi olması nedeniyle reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Bunun üzerine, davacılar Çınarcık Kamburdere Mevkiinde kain 204 nolu parselde hissedar olduklarını, hissedarı bulundukları bu taşınmazın tapu kaydının Yalova 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 18.7.2007 tarih 2006/178 – 2007/216 E.K. sayılı ilamı ile "taşınmazın kesinleşmiş orman sınırları içinde bulunması nedeniyle" iptali ile taşınmazın orman vasfı ile Hazine adına tesciline karar verildiğini, bu kararın Yargıtay aşamasından geçerek kesinleştiğini; bu taşınmazın 1950 yılında yapılan kadastro çalışmasından maliki evveller adına tespit edilirken, bu tespite ne Maliye Hazinesi ne de Orman Bakanlığı tarafından hiçbir itiraz olmaksızın tespitin kesinleştiğini; daha sonra ½ hissenin müvekkillerinin murisi tarafından satın alınıp ölümü ile varislerine intikal ettiğini, durumdan hiçbir şekilde haberdar olmayan müvekkillerinin murisinin tapuya güvenerek iyi niyetle bu taşınmazın ½ hissesini satın aldığını, taşınmazın tapu kaydı üzerinde ormandan çıkarıldığına veya orman sınırı içerisinde bulunduğuna dair hiçbir şerh bulunmadığını, bir başka anlatımla temlikten önce hazine tarafından veya orman idaresi tarafından tapunun yolsuz olduğundan bahisle açılmış bir davanın bulunmadığını, Anayasanın 40. maddesinin 3. fıkrasında kişinin resmi görevliler tarafından vaki haksız işlemler sonucu uğradığı zararın devletçe tazmin edileceği, 129. maddenin 5. fıkrasında memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yetkilerini kullanırken işledikleri kusurlardan doğan tazminat davalarının ancak idare aleyhine açılabileceğinin açıklandığını, Medeni Kanunun 1007. maddesinin yorumundan tapu sicilinin tutulmasından ve bundan doğan zararlardan devletin sorumlu olacağı ilkesinin benimsendiğinin anlaşıldığını, Devletin sorumluluğunun kusursuz sorumluluk olduğunu öne sürerek 100.000,00 TL zararın tapu iptal kararının kesinleşme tarihinden itibaren faizleri ile birlikte, tahsilde tekerrür olmamak üzere öncelikle Maliye Hazinesinden, davalı Bakanlıklar ile kurumlardan tazmini istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Davalı idarelerden Maliye Bakanlığı ile Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından birinci savunma dilekçesinde, davada adli yargının görevli olduğu ileri sürülerek görev itirazında bulunulmuştur.

BURSA 3. İDARE MAHKEMESİ; 24.12.2009 gün ve E:2009/668 sayı ile, davalıların yargı itirazının Yalova Çınarcık Kamburdere mevkii 204 parselin kısmen davacılar adına kayıtlı iken Yalova 2.Asliye Hukuk Mahkemesinin 18.7.2007 günlü E:2006/178 K:2007/216 sayılı kararıyla kesinleşmiş orman sınırları içinde bulunması nedeniyle tapunun iptaline ve taşınmazın orman vasfıyla hazine adına tescili dolayısıyla meydana gelen 100.000,00 TL maddi zararın tapu iptal kararının kesinleşme tarihinden (26.6.2009) itibaren yasal faiziyle birlikte tahsilde tekerrür olmamak üzere tazminine karar verilmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı, davacının gördüğünü iddia ettiği zararın Medeni Kanun'un 1007. Maddesinde açıklanan tapu sicilinin tutulmasından doğan bir zarar olmadığı, davanın davalı idarelerin hizmet kusurundan kaynaklandığı, hizmet kusurundan kaynaklanan anılan uyuşmazlığın görüm ve çözümünün idari yargı yerlerinin görev alanına girdiği sonucuna varıldığı gerekçesiyle reddine karar vermiştir.

Davalı Çevre ve Orman Bakanlığının olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması yönündeki dilekçesi üzerine dava dosyası örneği Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI; Dava konusu olayda, davacılar tarafından tapuda adlarına kayıtlı taşınmazlarının "kesinleşmiş orman sınırları içinde bulunması" nedeniyle tapuların iptaline karar verilmesi sonucu mülkiyetlerinden çıkmasında sorumluluğun devlete ait olduğu belirtilerek, uğranılan zararın devletçe karşılanması gerektiğinin ileri sürüldüğü; mevzuatımızda

bazı durumlarda yargısal işlemlere yardımcı kimi idari faaliyetlerden dolayı Devletin sorumluluğunu öngören istisnai düzenlemeler bulunduğu; yargılama sürecine katkıda bulunan işlemler nedeniyle Devletin sorumluluğunun kabul edildiği durumlarda, bu sorumluluğun denetiminin de aynı yargı düzeni içinde yapılmasının gözetildiğinin anlaşıldığı; nitekim, Medeni Kanun'un 1007. maddesinde "Tapu sicilinin tutulmasından doğan bütün zararlardan Devlet sorumludur. Devlet, zararın doğmasında kusuru bulunan görevlilere rücu eder. Devletin sorumluluğuna ilişkin davalar, tapu sicilinin bulunduğu yer mahkemesinde görülür." hükmünün yer aldığı; davacılar tarafından taşınmazların kesinleşmiş orman sınırları içinde bulunması nedeniyle tapuların iptaline karar vermesi ve mülkiyetlerinden çıkmasının sorumluluğunun devlete ait olduğu; bu nedenle uğranılan zararın devletçe karşılanması gerektiği ileri sürülmüş ise de, taşınmazın mahkeme kararı üzerine tescilinin iptal edildiği; bu kararın ise yargısal bir nitelik taşıdığı için idari bir işlem veya eylem olarak kabul edilemeyeceği; öte yandan davalı idarenin taşınmazın tescilinin iptaline ilişkin herhangi bir işleminin de bulunmadığı; belirtilen duruma göre, Asliye Hukuk Mahkemesinin ilamı sonucu olarak tapu kaydının iptal edilmesi dolayısıyla uğranıldığı ileri sürülen zararın tazmini istemiyle açılan davada; tapu sicilinin tutulmasından doğan zarar nedeniyle devletin özel hukuk ilkeleri gereğince sorumluluğunu düzenleyen Türk Medeni Kanunu'nun 1007. maddesinde yer alan düzenleme uyarınca davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli bulunduğu; açıklanan nedenlerle 2247 sayılı Kanun'un 10. ve 13. maddeleri gereğince, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine karar verilmiştir.

Başkanlıkça 2247 sayılı Yasanın 13. maddesine göre Danıştay Başsavcısının da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI; Davanın, tapuda satın alma suretiyle edinilen taşınmazın tapusunun açılan "tapu iptal ve tescil davası" sonucunda iptal edilerek "orman vasfı" ile Hazine adına tescil edilmesi nedeniyle uğranılan zararın tazmini istemiyle Maliye Hazinesi, Orman İdaresi ile Tapu İdaresi aleyhine açıldığı; Hukukumuzda bazı hallerde yargısal işlemlere yardımcı kimi idari faaliyetlerden dolayı Devletin sorumluluğunu öngören özel düzenlemeler yapıldığı; nitekim, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 1007. maddesinde "Tapu sicilinin tutulmasından doğan bütün zararlardan Devlet sorumludur. Devlet, zararın doğmasında kusuru bulunan görevlilere rücu eder. Devletin sorumluluğuna ilişkin davalar, tapu sicilinin bulunduğu yer mahkemesinde görülür." hükümlerine yer verildiği, aynı çerçevede olmak üzere, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 5. maddesinde de benzer düzenlemeye gidildiği; anılan yasal düzenlemeden anlaşılacağı üzere, yargılama sürecine katkıda bulunan işlemler nedeniyle Devletin sorumluluğunun kabul edildiği durumlarda, bu sorumluluğun denetiminin de aynı yargı düzeni içinde yapılması sağlanmak suretiyle, "yargı ayrılığı" ilkesi gözetilmiş bulunduğu; olayda, taşınmazın tapuda edinildiği tarihten öncesine ilişkin hukuki sürece dayanan yargısal işlemlere yardımcı işlem niteliğindeki tapu kayıtlarının tutulmasından doğan zararların giderilmesine yönelik bulunan davanın görüm ve çözümünün, Medeni Kanun'un açık düzenlemesine göre adli yargının görevinde bulunduğu; bu nedenle 2247 sayılı Kanunun 13. maddesi uyarınca yapılan başvurunun kabulü gerektiği yolunda yazılı düşünce vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mahmut BİLGEN, Ramazan TUNÇ, Habibe ÜNAL, Sıddık YILDIZ, Muhittin KARATOPRAK ve Coşkun GÜNGÖR'ün katılımlarıyla yapılan 2.5.2011 günlü toplantısında; Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın 2247 sayılı Yasa'da öngörülen koşulları taşımayan başvurunun reddi gerektiği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTUNTAŞ ile Danıştay Savcısı Mehmet AKKAYA'nın başvurunun reddi gerektiği yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 10. maddesinin birinci fıkrasında, "Görev uyuşmazlığı çıkarma; adli, idari ve askeri bir yargı merciinde açılmış olan davada ileri sürülen görev itirazının reddi üzerine ilgili Başsavcı tarafından görev konusunun incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesinden istenmesidir" hükmüne yer verilmiştir.

Anılan Yasa hükmü ile, belirtilen yargı mercilerinden birinde açılmış olan bir davanın görülmesi sırasında yapılan görev itirazının reddi üzerine, ilgili Başsavcı tarafından, görevli bulunduğu kendi yargı düzeninin görev alanına vaki müdahalenin önlenebilmesini sağlamak için konunun Uyuşmazlık Mahkemesi'ne götürülmesi suretiyle davanın henüz başlangıç safhasında iken görev sorununun çözüme kavuşturulması amaçlanmıştır.

Nitekim, 2247 sayılı Yasa'nın 10. madde gerekçesinde, "Uyuşmazlık çıkarma, yürürlükte bulunan kanunun getirdiği bir yeniliktir. Görülmekte olan bir davanın görev uyuşmazlığını, bu safhada halletmek imkânını verir. Bu madde ile uyuşmazlık çıkarma adli, idari ve askeri yargıya teşmil edilmiştir.

Bu yetki, yargı merciince görev itirazının reddi üzerine, kanun yararına olarak, uyuşmazlığın konusuna göre ilgili Başsavcı veya Başkanunsözcüsü tarafından kullanılacaktır. Bu suretle Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının kabul ettiği adli, idari ve askeri yargı mercilerinin ayrılığı prensibinin ihlâli ve ayrı tanzimlere tabi tutulan adli, idari ve askeri yargı mercilerinin yekdiğerinin görev hudutlarına tecavüzleri önlenmiş olacaktır" denilmiştir.

Buna göre, ortada henüz açılmış bir dava ve bu davada bir yargı merciince verilmiş görevlilik kararı bulunması; diğer bir ifadeyle, yararına görev itirazında bulunulan yargı merciince aynı davada görevsizlik kararı verilmemiş olması gerekeceği açıktır.

Olayda, uyuşmazlığa konu edilen Bursa 3. İdare Mahkemesinin görevlilik kararından önce, Yalova 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nce tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada verilmiş ve kesinleşmiş bir görevsizlik kararının bulunması karşısında, idari yargı yerince adli yargının görev alanına müdahalede bulunulduğundan söz etmek olanaksızdır.

Öte yandan, 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen olumsuz görev uyuşmazlığının oluşabilmesi için tarafları, sebebi ve konusu aynı olan davada en az iki yargı merciince kendilerini görevsiz görerek verilmiş ve kesinleşmiş görevsizlik kararlarının bulunması; 17. maddesinde öngörülen olumlu görev uyuşmazlığının doğabilmesi için ise, yine tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada en az iki yargı merciince kendilerini görevli sayan kararlar verilmesi; 19. maddeye göre yargı mercilerince Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulabilmesi için de, daha önce diğer yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine aynı davada kendisinin de görevsiz bulunduğu ve görevsizlik kararı veren yargı merciinin görevli olduğu kanısına varılması; 20. madde uyarınca görev uyuşmazlığı çıkarılmasında, temyiz incelemesi yapan yüksek mahkeme tarafından Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulması gerekmekte olup, incelemeye konu olan adli yargı yerinin görevsizlik kararı üzerine idari yargı yerince aynı davada verilen görevlilik kararı nedeniyle, anılan maddelerde düzenlenen görev uyuşmazlığı türlerinden biri de oluşmamıştır.

Açıklanan nedenlerle, 2247 sayılı Yasa'nın 10. maddesinde öngörülen yönteme uygun bulunmayan başvurunun, aynı Yasanın 27. maddesinde yer alan "Uyuşmazlık Mahkemesi, uyuşmazlık çıkarmaya veya görev uyuşmazlıklarına ilişkin istemleri önce şekil ve süre açısından inceler; yöntemine uymayan veya süresi içinde ileri sürülmemiş istemleri reddeder" kuralı uyarınca reddi gerekmiştir.

SONUÇ : 2247 sayılı Yasa'nın 10. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan BAŞVURUNUN, aynı Yasanın 27. maddesi uyarınca REDDİNE, 2.5.2011 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.